

10006-2025 (02.03)

Lausunto alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Elinvoiman palvelukokonaisuus, elinvoimajohtaja Vesa Palander ja toimitusjohtaja Kristiina Kukkohovi, Visit Turku Archipelago 20.1.2026:

1. Yleistä

Matkailijaveron kokonaisvaikutukset, kustannustaso ja toimeenpanon realiteetit on arvioitava huolellisesti. Suomen matkailun kasvu ja kansainvälinen kilpailukyky edellyttävät vakaata ja ennustettavaa toimintaympäristöä – ei uusia, kohdentumiseltaan epävarmoja lisäveroja. Kaupungeilla ja kaupunkiseuduilla on keskeinen rooli matkailun kasvussa: ne toimivat portteina Suomeen, kansainvälisen matkailun solmukohtina sekä tapahtuma-, kulttuuri- ja kongressimatkailun keskuksina.

Matkailijavero, jonka tuottoa ei pystytä sitovasti ja läpinäkyvästi kohdentamaan matkailun kehittämiseen, heikentäisi investointiympäristön ennustettavuutta ja kaupunkien mahdollisuuksia rakentaa pitkäjänteistä matkailustrategiaa.

Turun kaupunki ja Visit Turku Archipelago suhtautuvat kriittisesti matkailijaveron käyttöönottoon Suomessa. Katsomme, että matkailijavero ei ole tarkoituksenmukainen keino matkailun kestävyyshaasteisiin vastaamiseksi, ja siihen liittyy merkittäviä riskejä matkailukysynnän, kaupunkien vetovoiman ja matkailuelinkeinon kilpailukyvyn kannalta.

2. Taustaa

Matkailu on yksi Suomen keskeisimmistä kasvualoista ja jo kolmanneksi suurin palveluviennin toimiala. Vuonna 2024 matkailun vientitulot olivat 5,5 miljardia euroa, mikä vastaa 14 prosenttia Suomen palveluviennistä. Matkailu on samalla ainoa vientiala, joka maksaa arvonlisäveron Suomeen. Alan kasvu edellyttää kilpailukykyistä kustannusrakennetta, ennustettavia toimintaedellytyksiä sekä toimivia ja kohtuuhintaisia liikenneyhteyksiä.

3. Suomen kilpailukyky markkinoilla

Matkailijaveron käyttöönotto heikentäisi Suomen matkailualan kilpailukykyä sekä kotimaan että kansainvälisessä kilpailussa. Suomen matkailutoimiala on jo nyt Euroopan kireimmin verotettuja. Viimeisimmät arvonlisäveron korotukset (majoitus 10 % → 13,5 % sekä yleinen ALV 24 % → 25,5 %) kohdistuivat erityisen voimakkaasti matkailuun, mukaan lukien majoitus-, kuljetus- ja ohjelmapalvelut. Majoituksen arvonlisävero on EU:n toiseksi korkein ja ruoan ALV kuudenneksi korkein. Lisäksi esimerkiksi junalippujen ALV on Suomessa 13,5 %, kun se Ruotsissa on 6 % ja Tanskassa 0 %.

Näiden jo toteutuneiden veronkorotusten päälle tuleva matkailijavero nostaisi kustannuksia entisestään ja heikentäisi hintakilpailukykyä. Tämä ohjaisi kysyntää Suomen ulkopuolelle sekä kotimaan matkailussa että kansainvälisessä matkailussa. Matkailijavero syventäisi tätä kehitystä. On myös huomionarvoista, että monet matkailusta merkittävästi hyötyvät maat verottavat matkai-

lua kokonaisuutena Suomea kevyemmin, vaikka niissä olisi käytössä matkailijavero.

4. Toimeenpano ja valvonta

Lisäksi matkailijaveron käyttöönottoon liittyy merkittäviä toimeenpano- ja valvontahaasteita. Veron luotettava ja tasapuolinen kohdentaminen kaikkiin majoitustoimijoihin on käytännössä erittäin vaikeaa. Jo lyhyt vuokrausta koskevassa lakivalmistelussa on todettu, että esimerkiksi kerrostaloissa tapahtuvan lyhyt vuokrauksen valvonta on viranomaisille lähes mahdotonta, mikäli se perustuu majoittajan omaan ilmoitukseen. Sama ongelma koskisi matkailijaveron keräämistä.

Käytännössä veron valvonta kohdistuisi tehokkaasti lähinnä hotelleihin ja hostelleihin, jotka jo nyt toimivat tiukan sääntelyn ja verotuksen piirissä ja kärsivät epäreilusta kilpailutilanteesta suhteessa ammattimaiseen lyhyt vuokraukseen. Veron on kohdistuttava tasapuolisesti kaikkeen keskenään kilpailevaan toimintaan, mikä nykyisessä toimintaympäristössä on erittäin haastavaa.

Lisäriskinä on, että mikäli veron kerääminen ja kohdentaminen jätetään kuntien vastuulle, järjestelmästä voi muodostua hajanainen, lyhytikäinen ja hallinnollisiin kustannuksiin nähden tehoton. Analysimme pohjaa lisäksi oletukseen, ettei matkailijaveron tuottoa pystyttäisi tosiasiallisesti ja sitovasti kohdentamaan matkailun kehittämiseen, mikä heikentää veron hyväksyttävyyttä entisestään. Kaupunkien näkökulmasta tällainen malli ei tue matkailun kasvua eikä vahvista kuntataloutta pitkäjänteisesti.

5. Tulevaisuus/kasvupotentiaali

Matkailun kilpailukyvyyn vahvistaminen edellyttää päivittäisiä toimia: ennustettavuutta, kustannusten hillintää ja saavutettavuuden kehittämistä. Matkailijavero heikentäisi näitä tavoitteita, vähentäisi Suomeen suuntautuvaa matkailukysyntää ja kaventaisi matkailun myönteisiä vaikutuksia myös julkiseen talouteen.

Turun kaupunki ja Visit Turku Archipelago ovat huolissaan myös matkailijaveron vaikutuksista matkailuyritysten toimintaedellytyksiin. Veron toimeenpano toisi yrityksille lisähallinnollista taakkaa ja kustannuksia, jotka kohdistuisivat erityisesti pieniin ja keskisuuriin toimijoihin. Katsomme, että matkailun kestävyttä tulisi edistää ensisijaisesti kehittämällä infrastruktuuria, ohjaamalla matkailijavirtoja ja tukemalla kestävästä liiketoimintaa, ei lisäämällä verotuslistaa raskautusta.

6. Mikäli matkailijaveron käyttöönottoa edistettäisiin

Mikäli matkailijaveron käyttöönottoa kuitenkin jatkovalmistelussa edistetään, korostamme seuraavaa:

- veron vaikutukset matkailukysyntään, elinkeinovaikutuksiin ja alueelliseen kilpailukykyyn on arvioitava perusteellisesti ennen päätöksentekoa
- veron tulee olla valtakunnallisesti yhtenäinen, selkeä ja hallinnollisesti mahdollisimman kevyt
- verosta kertyvät varat tulee korvamerkitä matkailun kestävyttä, infrastruktuuria ja kaupunkien vetovoimaa edistäviin toimenpiteisiin

- kaupungeilla tulee olla selkeä ja todellinen rooli varojen kohdentamisessa ja käytön suunnittelussa

Katsomme, että matkailijaveron käyttöönottoon liittyvät riskit ovat merkittäviä, eikä veroa tule edistää ilman laajaa vaikutusarviointia ja tiivistä vuoropuhelua kaupunkien, alueorganisaatioiden ja matkailuelinkeinon kanssa.

Kansliapäällikkö Tuomas Heikkinen:

Päätös Päätin antaa edellä olevan lausunnon valtiovarainministeriölle alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta.

Tuomas Heikkinen
kansliapäällikkö

Jakelu

laus Valtiovarainministeriö
tied Visit Turku Archipelago Oy
tied Kaupunginhallitus
tied Mikkola Valtteri
tied Palander Vesa